

ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ของชุมชนลาวครั้ง

ที่บ้านหนองกระพี ตำบลบ้านหลวง อำเภออนตุม จังหวัดนครปฐม

นางสาวศิริกุล กิติธรากุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2539

ISBN 974-633-813-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17498090

RELATIONSHIP BETWEEN COMMUNITY CLOSENESS AND LEXICAL CHOICE OF

THE LAO KHRANG COMMUNITY AT BAN NONG KRAPHI,

TAMBON BAN LUANG, AMPHOE DON TUM, NAKHON PATHOM

Miss Sirikul Kititharakul

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-813-7

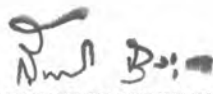
หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์
ของชุมชนลาวครั้งที่บ้านหนองกระพี ตำบลบ้านหลวง
อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

โดย : นางสาวศิริกุล กิติธรากุล

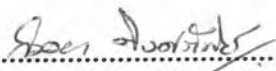
ภาควิชา : ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์. ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

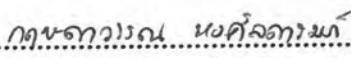
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับหัวข้อวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. กัลยา ติงศภักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กฤษดาวรรณ หงส์ลดาภรณ์)

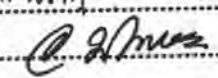
ศิริกุล กิติธรากุล : ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ของชุมชนลาวครั้ง
 ที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม (RELATIONSHIP BETWEEN
 COMMUNITY CLOSENESS AND LEXICAL CHOICE OF THE LAO KHRANG COMMUNITY
 AT BAN NONG KRAPHI, TAMBON BAN LUANG, AMPHOE DON TUM, NAKHON PATHOM)
 อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 99 หน้า. ISBN 974-633-813-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ของ
 ผู้พูดภาษาลาวครั้งตามปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ อายุและการศึกษา ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มอายุของผู้พูดออกเป็น 3 กลุ่มคือ
 กลุ่มอายุ 15-25 ปี, กลุ่มอายุ 30-40 ปี และกลุ่มอายุ 45-55 ปี ส่วนการศึกษาแบ่งเป็น 3 ระดับคือ การศึกษา
 ต่ำกว่า ป.5, การศึกษา ป.5-ม.3 และการศึกษา ม.ปลาย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอก
 ภาษาเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน และคำศัพท์ลาวครั้งจำนวน 34 หน่วยย่อยที่คัดเลือกจากงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว

ผลการวิจัยพบว่า อายุและการศึกษาของผู้พูดต่างก็มีความสัมพันธ์กับความใกล้ชิดชุมชนและการเลือกใช้
 คำศัพท์ แต่สำหรับความใกล้ชิดชุมชน อายุมีอิทธิพลมากกว่าการศึกษา กล่าวคือผู้ที่มีอายุมากจะใกล้ชิดชุมชนมากกว่า
 ผู้ที่มีอายุน้อยไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใด ในทางตรงกันข้ามสำหรับการเลือกใช้คำศัพท์พบว่าการศึกษาที่มีอิทธิพลมากกว่า
 อายุ กล่าวคือผู้ที่มีการศึกษาต่ำจะเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงเสมอ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง
 ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ สามารถสรุปได้ว่าผู้พูดที่ใกล้ชิดชุมชนจะเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่
 ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ กล่าวคือเมื่อผู้พูดมีความใกล้ชิดชุมชนก็สามารถที่จะทำนายได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษา
 ท้องถิ่นด้วย

เกี่ยวกับการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งและคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าในปัจจุบันมีการใช้
 คำศัพท์ลาวครั้งน้อยกว่าคำศัพท์ไทยมาตรฐาน ซึ่งจะพบมากในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ที่ได้รับอิทธิพลทางการศึกษา
 การใช้ภาษาของคนในชุมชนนี้กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากการใช้คำศัพท์ลาวครั้งน้อยลงและ
 ใช้คำศัพท์ไทยมาตรฐานมากขึ้นตามลำดับอายุ ซึ่งสันนิษฐานได้ว่าต่อไปในอนาคตคำศัพท์ลาวครั้งอาจสูญหายไปและ
 ไม่พบการใช้ภาษาลาวครั้งในการติดต่อสื่อสารกัน

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....
 สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....
 ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....ศิริกุล กิติธรากุล.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือแนะนำและให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ทั้งยังได้ตรวจแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างถี่ถ้วนตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์ ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร. กฤษดาวรรณ หงส์ลัดดารมภ์ กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ที่ให้ทุนอุดหนุนในการค้นคว้าวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกท่าน รวมทั้งผู้บอกภาษาทุกคน

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในทุกด้านและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ท

บทที่

1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	1.3 สมมติฐานของการวิจัย	4
	1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
	1.6 คำอธิบายศัพท์เฉพาะ	5
	1.7 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนลาวครั่ง	6
2	ทบทวนวรรณกรรม	9
	2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน	9
	2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกใช้คำศัพท์	11
	2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาลาวครั่ง	13
3	วิธีดำเนินการวิจัย	15
	3.1 การคัดเลือกชุมชนที่เหมาะสม	15
	3.2 การคัดเลือกผู้บอกภาษา	15
	3.3 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	17
	3.4 การเก็บข้อมูล	20
	3.5 การจัดระเบียบข้อมูล	22
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	22

บทที่

4	ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด	24
4.1	ความใกล้ชิดชุมชน	24
4.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด	26
4.3	ความใกล้ชิดชุมชนกับการศึกษาของผู้พูด	28
4.4	สรุป	30
5	ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับอายุและการศึกษา.....	31
5.1	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามการศึกษาเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ.....	31
5.2	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรการศึกษา.....	36
5.3	สรุป	40
6	ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด	42
6.1	การเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้ง	42
6.2	การเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งของผู้พูด	43
6.3	การเลือกใช้ศัพท์กับอายุของผู้พูด	44
6.4	การเลือกใช้ศัพท์กับการศึกษาของผู้พูด	45
6.5	สรุป	47
7	ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งกับอายุและการศึกษา.....	49
7.1	การเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามการศึกษาเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	49
7.2	การเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรการศึกษา	53
7.3	สรุป	57
8	ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้ง	59
8.1	ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ของผู้พูด	59
8.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามอายุของผู้พูด.....	60
8.3	ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามการศึกษาของผู้พูด	64
8.4	สรุป	67

บทที่

9	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	69
9.1	สรุปผลเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด	69
9.2	สรุปผลการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด	70
9.3	สรุปผลเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้ง	72
9.4	อภิปรายผล	74
9.5	ข้อเสนอแนะ	77
	รายการอ้างอิง	78
	ภาคผนวก	80
	ประวัติผู้เขียน	99

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนประชากรและหลังคาเรือนในชุมชนบ้านหนองกระพี	8
2	อาชีพของประชากรในชุมชนบ้านหนองกระพี	8
3	ความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูด	25
4	ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด	26
5	ความใกล้ชิดชุมชนกับการศึกษาของผู้พูด	28
6	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามการศึกษาเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	34
7	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรการศึกษา	38
8	การเลือกใช้ศัพท์ลาวครั้งของผู้พูด	43
9	การเลือกใช้ศัพท์กับอายุของผู้พูด	44
10	การเลือกใช้ศัพท์กับการศึกษาของผู้พูด	45
11	การเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามการศึกษาเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	51
12	การเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรการศึกษา	55
13	ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ของผู้พูด	59
14	ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามอายุของผู้พูด	61
15	ความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามการศึกษาของผู้พูด	64

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูด	26
2 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด	28
3 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับการศึกษาของผู้พูด	30
4 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับการศึกษา ป.5-ม.3 เมื่อควบคุมอายุ	36
5 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับการศึกษา ม.ปลาย เมื่อควบคุมอายุ	36
6 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรการศึกษา ...	40
7 กราฟแสดงการเลือกใช้ศัพท์ของผู้พูด	45
8 กราฟแสดงการเลือกใช้ศัพท์กับอายุของผู้พูด	46
9 กราฟแสดงการเลือกใช้ศัพท์กับการศึกษาของผู้พูด	48
10 กราฟแสดงการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามการศึกษาเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	53
11 กราฟแสดงการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรการศึกษา.....	57
12 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์	61
13 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามอายุ	63
14 กราฟแสดงความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามการศึกษา	66